

Za cenu nejvyšší

Té noci jsem nemohl usnout. Byl jsem strnulý strachem, ale zároveň rád, že žiji. Nacházel jsem se ve velké tmavé místnosti, kde na svých lůžkách ležely desítky dalších dětí. Myslel jsem, že tu se mnou jsou alespoň moji bratři, ale zahlédl jsem jen bledé vyděšené obličej. Rozhodl jsem se tedy zavřít oči a usnout. Začal jsem si vybavovat události několika posledních týdnů.

Všechno to začalo, když mi bylo čerstvých devět let. Bydlel jsem se svými rodiči v malém domě v severovýchodní Africe. Byl jsem jedináček. Matka mne vzdělávala doma, trávila se mnou veškerý můj čas. Můj otec většinou pracoval. Někdy za peníze, jindy za vodu. Byl vždy velmi vytížený a nikdy se mi moc nevěnoval. Pomalu mu ubývaly síly. Vždy když jsem byl se svojí maminkou, oplývala radostí, ale postupem času jsem zjistil, že skrývá smutek. Každý večer mě ukládala do postele. Občas jsem jí ale slýchal přes tenké stěny po nocích plakat. Pochopil jsem, že ty slzy, co roní, jsou pro mého otce.

Jednoho dne přišli k nám domů dva cizí muži, podpírající mého tátu. Tvrdili, že je nemocný a přepracovaný. Byl bledý, ztěžka dýchal a klepal se, jako by mu byla zima. Matka ho hned odnesla do ložnice. Do večera u něj seděla a modlila se za něj. Když mne tuto noc šla s brekem uložit, řekla jen: „Tohle všechno dělá pro tebe,“ utřela si slzu, „má tě nadevše rád, víš?“ Pak mi dala pusku na čelo a odešla. Byla bezradná, jelikož otec už pracovat nemohl, jí jako ženu nenechali pracovat a já byl ještě dítě. Když už nemohlo být hůř, nabídl se náš soused. Začal nám dávat třetinu všeho svého výdělku, dokud se otec plně nezotaví. Říkal, že by to pro něj také udělal.

Po pár dnech na tom byl táta lépe. Konečně byla celá rodina spolu. Z obou mých rodičů přímo zářila radost. Oba mě už ukládali společně a maminku už jsem neviděl smutnou. Ale všechna radost jednou končí. Otec šel zase pracovat, a matka se zase začala strachovat o jeho zdraví. Jako kouzlem byl ale otec po práci čilý a plný radosti. Nikdy jsem moc na šťastné konce nevěřil, ale začal jsem. Každý den, když přišel táta z práce, učil mě, jaký je život doopravdy. Učil mě, jak pracovat, jak se vyhnout zlým lidem a spoustu dalšího. Hrozně jsem si ho oblíbil.

Uběhly dva dny. Už zapadalo slunce, ale otec se nevracel. Z ničeho nic se ozval hlasitý zvuk motorů, doprovázený křikem. Přes hluk jsem nikomu nerozuměl. Ozvalo se také pár ran. Já jsem ale naivně seděl doma, protože jsem si myslel, že jen někdo opravuje auto. Když už hluk ustál, šel jsem se podívat ven. Na cestě stál hlouček lidí. Nic jsem přes všechny ty lidi neviděl. Říkal jsem si, že to nepotřebuji vidět. Byl jsem opitý optimismem. Ale když jsem tam zahlédl i matku, šel jsem se podívat také. Ten pohled mě pronásledoval do konce života. Tam na silnici leželo několik těl.

Mezi většinou pochroumaných a těžko rozeznatelných jsem našel jedno neporušené, jen s malou dírkou v hrudi, z které pomalu stékal červený proud krve. Byl to můj otec. Pocítil jsem nepopsatelný smutek. Nepřišly slzy ani nic podobného. Zjistil jsem, že šťastný konec pro mě není. Jen jsem tam tak stál. Hlavou mi míhaly tucty otázek, na které jsem ale neznal odpověď. Co se bude dít? Kdo to udělal? Proč to udělal? Pohlédl jsem na svou matku, která se na místě zhroutila. Podle přítomných jsme se dostali do občanské války. Ostatní státy se o ní nezajímalý a světové mocnosti o nás ani neměly zdání.

Celou událost jsem si uvědomil až večer, když jsem se schoulil do klubíčka. Neusnul jsem. Má matka od té doby nikdy nebyla veselá. Celý den nepromluvila a všechny emoce vyjádřila až večer, když byla sama.

Mně a matce už nezbylo nic. Pomalu nám docházely zásoby. Každou noc se ozývalo víc a víc výstřelů, mizelo víc a víc lidí. Matka usoudila, že už nás nic horšího čekat nemůže, tak jsme se rozhodli požádat o azyl na evropských hranicích, daleko, daleko odsud. Sbalili jsme a odešli. Rychle jsme zamířili k hranicím státu severněji od nás. Bylo to jen pár mil daleko.

Odchod mého otce mě doprovázel celou dobu. Pořád jsem si v hlavě opakoval, jak jsem to mohl změnit a proč jsem to neudělal. Trhalo mi to srdce. Pár stovek metrů před hranicemi nás přepadl vůz. Podle matky podobný jako ten, z kterého vyšel ten osudný výstřel. Vystoupili z něj dva vysocí muži. Maminka mi řekla, ať uteču, ale oni se jen smáli. Otočil jsem se tedy a utíkal. Neohlížel jsem se. Když mi ale po chvíli došla energie, přece jen jsem se na matku podíval. Utíkala za mnou. Ti dva muži se na ni jen dívali a nic nedělali. Nadechla se a vyčerpaným hlasem řekla: „Miluji tě. Nikdy to nevzdávej, za hranicemi Řecka si pro tebe přijdu“. Když to jeden z těch mužů uslyšel, namířil na matku zbraň. Ona se ale nebála a nezastavila se, běžela za mnou. Muž stiskl spoušť. Malá kulka proletěla maminčiným lýtkem a ona padla k zemi. Nevydal jsem ani hlásku. Nechtěl jsem ale přijít i o matku, tak jsem se rozeběhl k mužům, kteří si mě ani nevšimli, protože ji zvedli ze země a vlekli do auta. Když jsem k nim přiběhl, praštil jsem prvního do zad. Ani to s ním nehlo. Otočil se a rychle mě udeřil do hlavy. Upadl jsem na zem a začalo se mi mlžit před očima. Pokud si dobře vzpomínám, tak poslední, co jsem viděl, bylo, jak auto s mojí matkou odjíždí daleko ode mě. V hlavě mi pořád zněla její slova. Stále jsem ale nepochyboval, že mě v Řecku najde. Omdlel jsem.

Když jsem se probudil, stopy po vozidle už byly zahlazené pískem. Nevěděl jsem, kam mám jít. Seděl jsem tam. Sám, bez naděje, hleděl nikam. Do nicoty. Všude byl jen písek. Bez svých rodičů jsem nebyl nic. Nevyznal jsem se v okolí. Pomalu jsem ztrácel iluze o tom, že už se někdy s matkou uvidím. Báł jsem se, že přeci jenom na mě u hranic bude čekat matka, co utekla svým zajatcům. Ale já nedorazím.

Když jsem přestal přemýšlet o své budoucnosti, začal jsem se soustředit na současnou situaci. Ve své slabé chvílce jsem přehlédł na menším kopci ležícího muže. Ihned jsem za ním došel. Byl to muž okolo třiceti čtyřiceti let. Když mě vyděl, vydal ze sebe jen: „Vodu, prosím. Vodu.“ Na víc se nezmohl. Nijak jsem nemohl zakročít. Veškerou vodu měla matka. Seděl jsem u toho umírajícího muže a utěšoval ho. Každým mým slovem se zdál slabší. Když už poznal, že je u konce, poděkoval mi a ukázal na obzor. „Tam,“ odkašlal si, „karavana, zachraň se,“ to byla jeho poslední slova. Neměl jsem čas, na to, ho pohřbít. Bohové se o to postarají. Všechny události posledních dnů ve mně až do dneška zanechaly nekonečný pocit beznaděje. Přijít jako dítě o otce. Být bez matky a k tomu vidět pomalu umírat člověka. Uvědomil jsem si rychle, že moje ztráta ale nikoho nezajímá, jak mě učil táta. Rychle jsem se vzchopil a utíkal až za obzor. Začal jsem mít žízeň, ale v naději na záchranu jsem nezastavoval. Seběhl jsem vysoký kopec. Pohled z něj mi zase nahnal do těla optimismus. Slunce zapadalo. Viděl jsem tam spoustu lidí odpočívajících kolem cesty a auta, co tuto cestu blokovala. Někteří si povídali, jiní jedli či četli. Když jsem sešel kopec, uháněl jsem hned k výdeji jídla a pití. Odtamtud jsem byl ale vyhozen slovy: „Další hladové krky nehledáme, běž domů“. Tato slova jen potvrdila to, co mi otec říkával. Nikoho nezajímám. Jsem jen postradatelný pěšák na celé šachovnici o rozměrech tisíců kilometrů.

Vtom mě ale vyrušila jedna paní. Začala se mě zastávat, a po menší hádce jsem dostal i jídlo a pití. Vzala si mě k sobě. Jmenovala se Kenza, to znamená poklad. Ona byla opravdový poklad. Nevěřil jsem, že se ve společnosti najde člověk jako ona. Starala se ještě o tři vlastní děti: Azama, Bahaa a Hassana. Přidal jsem se ke karavaně a putoval s nimi. Každý večer, když jsem usínal, myslel jsem na svoje rodiče, hlavně na maminku. Kenza mi často říkala, ať jí klidně říkám mami, ale nikdy jsem jí tak neřekl. Měl jsem svou pravou a jedinou matku, kterou nikdo nikdy nenahradí. S jejími syny jsem si často hrával. Jen je jsem bral jako svou rodinu. Nikdy jsem neměl bratra. Teď jsem měl hned tři. Baha byl ten vtipný. I přes naši těžkou situaci se našla chvíle, kdy jsme se zasmáli. Azam byl nejstarší a Hassan byl náš sportovec.

Často jsem svoji radost jen předstíral. Chybělo mi objetí mojí maminky a slova mého táty. Každý den za vozy upadalo více a více dehydratovaných mužů, žen i dětí, co už ale nevstali.

Uběhlo pár týdnů. Mně to připadalo jako věčnost. Mým bratrům též. Nemohl jsem uvěřit svým očím. Před naší karavanou ležely hranice s Řeckem. Čekal jsem vše, ale ne kovové ploty s ostnatými dráty. Všude byly tábory lidí jako my. Někde stáli zvláštní muži v černém s průhlednými štíty. Cítil jsem vinu. „Tam se nikdy nedostanu,“ říkal jsem si. Zklamal jsem svou matku. Měl jsem jediný úkol, který nejsem schopný dokončit. Překročit hranice. „Otec by se za mne jistě styděl,“ mumlal jsem si smutně pro sebe. Na ostnaté ploty dorážely desítky jedinců, kterým ještě zbyla naděje. Podařilo se jim zničit zábrany a dostali se dovnitř. Všichni se seběhly k díře ve snaze dostat se dovnitř. Nastal chaos, panika. Z dohledu jsem ztratil Kenzu i bratry. Nezbylo mi než zkusit štěstí. Sebral jsem odvahu a běžel tam, kam ostatní. Díky své malé postavě jsem se snažil protlačit skrz masy lidí. Když jsem se vecpal mezi ostatní, nemohl jsem se nadechnout. Snažil jsem se rychle dostat dopředu, ale nešlo to. Chtěl jsem se otočit a utéct, neúspěšně. Začal mi docházet dech. A po chvíli i došel.

Probudil jsem se až ve zvláštní tmavé místnosti, přikrytý dekou, na lůžku. Kde jsem až do teď. Nevěděl jsem, co mě bude čekat. Chtěl jsem se vrátit domů. Chtěl jsem svoje rodiče zpět. Vzpomněl jsem si ale, jak mi maminka říkala, že si pro mě přijde, až budu v Řecku. Nedočkavě tu tedy čekám na matku, která už ale nikdy nepřijde.